

Oplæg til afgrødekode der kan anvendes til græsarealer med vedagtig bevoksning til svin på friland

Sybille Kyed, Økologisk Landsforening; Anne Grete Kongsted, Uffe Jørgensen og John E. Hermansen, Århus Universitet

Formål med at etablere vedagtig bevoksning på græsarealer til frilandssvin

- 1) Forbedre dyrevelfærden ved at give grisene adgang til et nærmiljø, der i højere grad afspejler grisens 'naturlige' nærmiljø, og som giver grisene langt større mulighed for thermo-regulerende adfærd end på arealer udelukkende med græs. Græsfoderet vil kunne blive suppleret med frugt fra træerne og give beskæftigelse. Det vil derudover have en landskabsæstetisk betydning i forhold til at gøre hytterne mindre synlige i landskabet. Af hensyn til vinterperioden er det ønskeligt, at der også indgår stedsegrønne træer i beplantningerne.
- 2) Reducere kvælstofudvaskningen ved at etablere vedagtig bevoksning, der forventes at være mere bestandig end græs, der erfaringsmæssigt er meget vanskeligt at bevare på arealer med frilandssvin.

Forslag til afgrødekode til landbrugsskovsystemer med svin:

Græsarealer med blandet beplantning af træer på op til halvdelen af arealet tildeles en kode på f.eks. 150 kg N/ha.

Koden er fastlagt med udgangspunkt i de eksisterende normer for græs til udegrise samt en række trækulturer, der fremgår af tabel 1 nedenfor. Der er dog ønske om, at der også kan indgå stedsegrønne træer og valnøddetræer.

Koden kunne med fordel benævnes som en kode på arealer til landbrugsskovsystemer med græssende husdyr. Dermed kan koden anvendes til alle husdyrproduktioner, hvor der er en samproduktion mellem træer og afgræssende husdyr.

Det kan have den fordel, at kravene til koden er uafhængig af de krav, der er knyttet til etablering af energipil og poppel samt lavskov. Producenterne vil helt sikkert udnytte energitræerne til energitræ, men ideelt set ser vi ikke grund til at have krav til høstfrekvens og plantetal, hvis vi vælger en afgrødekode til et landbrugsskovsystem bestående af græsarealer med blandet træbeplantning, idet beslutning om sammensætning og plantetal ikke alene tages med udgangspunkt i målet om vedagtig biomasseproduktion.

En kode med denne benævnelse kunne fastsættes med henvisning til artikel 21 og 23 i RFO 1305/2013 samt artikel 46 i RFO 1307/2013. Benævnelsen vil muligvis indebære, at der skal fastsættes et minimum og maksimum antal træer jf. formuleringen i artikel 23 FRO 1305/2013, det vil i så fald kunne hedde mindst 50 og maksimum 2000 træer/ha.

Såfremt det opretholdes, at der skal være krav til høst, som vi i dag har det i forbindelse med lavskov og energitræer, så er det væsentligt for træernes værdi for dyrene i forhold til at tilbyde skygge, at de ikke skal skæres længere ned end max 150 cm over jorden eller at betragte styning som godkendt høstform i stedet for stævning. Hvis træerne skæres længere ned, så vil dyrene ødelægge dem, så de ikke kan vokse op igen. Der er i øvrigt et ønske om, at høsten kan gennemføres på en måde, så der hele tiden er store træer, der giver skygge. Det kan være ved at kunne høste hvert andet træ eller ved at høste hver anden række.

Det skal bemærkes, at vi ikke finder det relevant at stævne flere af de arter, der er nævnt som træer, der kan indgå i lavskovsbeplantninger. I forhold til det brug vi har for øje, vil styning generelt passe bedre til systemet end stævning.

For så vidt angår frugt- og nøddetræer, vil frugten indgå i dyrenes foder, og den vej rundt blive høstet.

Tabel 1. N-normer for en række afgrøder, der er aktuelle på arealer med frilandssvin

Afgrøde	Kg N per ha	Kommentar
græs til udegrise	180	
Pil og poppel	120	Skal "høstes" hvert 10 år
Lavskov ¹⁾	100	Skal "høstes" hvert 10. år
Æble, pære, kirsebær	140	
Blomme, surkirsebær	150	
Rønnebær	100	
Juletræer- og pyntegrønt	110	

1) Ved lavskovsarealer forstås arealer tilplantet med følgende arter/slægter: Ahorn, ask, avnbøg, birk, el, eg, elm, hassel, løn, navr, pil og poppel, enten i blandinger eller i ren bestand.